

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 11 hallituksen esityksen johdosta laiksi asumistukilain muuttamisesta

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 19 päivänä toukokuuta 1981 lähettänyt sosiaalivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 80 laiksi asumistukilain muuttamisesta. Samassa tarkoituksessa eduskunta on lähettänyt valiokuntaan 27 päivänä helmikuuta 1981 ed. Mattssonin ym. saman nimisen lakialoitteen n:o 132.

Asian johdosta ovat olleet kuultavina lainsäädäntöneuvos Klaus Frösén ja esittelijä Liisa Linna sisäasiainministeriöstä, pääjohtaja Pekka Alanen ja asuntosihtööri Raimo Kärkkäinen asuntohallituksesta, johtaja Eero Kurri valtion opintotukikeskuksesta, toimistopäällikkö Eeva Ahokas kansaneläkelaitoksesta ja pääsihtööri Jussi Kasanen Suomen Ylioppilaskuntien Liitosta. Käsiteltyään asian valiokunta esittää seuraavaa.

Hallituksen esitykseen sisältyvässä lakiehdotuksessa esitetään asumistukilakia muutettavaksi siten, että asumistuki ulotettaisiin eräin rajoituksin koskemaan yksin itsenäisessä asunnossa asuvia yhden henkilön ruokakuntia. Samalla asumistuki ehdotetaan asteittain ulotettavaksi myös perusparannettuihin omistusasuntoihin. Perheille myönnettävää asumistukea ehdotetaan lisäksi tarkistettavaksi siten, että tukea voitaisiin myöntää, kunnes perheen nuorin lapsi on täysi-ikäinen. Esitys liittyy kuluvan vuoden tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun ja myös ku-

luvan vuoden ensimmäiseen lisämenoarvioesitykseen. Lainmuutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä syyskuuta 1981.

Lakialoitteessa ehdotetaan asumistukilakia muutettavaksi muun muassa siten, että tuensaajien piiriä laajennettaisiin ja että tuensaajan tulojen alentuminen vaikuttaisi asumistuen määrään nykyistä nopeammin.

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä valiokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena, minkä vuoksi valiokunta on asettunut lakiehdotuksen hyväksymisen kannalle. Tämän vuoksi valiokunta ei katso voivansa asettua puoltamaan lakialoitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta pitää tärkeänä, että opintotuen asumislisiin sisältyvät epäkohdat voitaisiin poistaa ja että asumistukilain, kansaneläkelain ja opintotukilain asumistukijärjestelmät muutoinkin yhteensovitettaisiin antamalla eduskunnalle tätä tarkoittavat lakiesitykset.

Edellä olevan perusteella sosiaalivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana, ja

että lakialoitteeseen n:o 132 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1981

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja M. Puhakka, varapuheenjohtaja Kauppi ja jäsenet Ajo, Alppi, Halonen, Joutsenlahti, Juntumaa, Kauppinen,

Mikkola, Pesola, Pokka, Raudaskoski, Savolainen, Stenius-Kaukonen ja Zilliacus sekä varajäsenet Pukkio ja Raudasoja.

Vastalause

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan asumistuen saamisen ensisijaisena perusteena tulisi olla vain tulonsaajien taloudellinen asema ja tuen tarve asumismuodosta riippumatta.

Nykyisellään asumistuki ei turvaa kaikkien vähävaraisten asumistasoa eikä aina ota huomioon tuentarvitsijan todellista tulotasoa tai sen huononemista.

Tällä hetkellä asumistuen ulkopuolelle jää useita tuentarvitsijaryhmiä, kuten pienituloiset yksinäiset, alivuokralaisasunnoissa, toveriasunnoissa ja avoliitossa asuvat sekä huomattava osa lapsettomista aviopareista.

Hallituksen esityksen mukaan asumistuki laajennettaisiin koskemaan vain yksin itsenäisessä asunnossa asuvia. Muut edellä mainitut ryhmät jäisivät edelleen tuen ulkopuolelle. Tätä ei voida pitää asuntopoliittisestikaan, saattikka sitten sosiaalipoliittisesti oikeana ratkaisuna. Näin tuettaisiin vain kaikkein kalleinta yksinään asunnossa asumisen muotoa. Erilaisten yhteisasumismuotojen tukeminen olisi perusteltua yhtä hyvin asuntotuotantoon sekä asumis- ja energiakustannuksiin liittyvillä syillä kuin kaupunkimiljöössä ilmenevien vieraantumislmiöiden ehkäisemiseksi. Viimeaikaisissa selvityksissä on käynyt ilmi, että erityisesti asumisen tukemisessa yhteiskunnan antama tuki ei jakaannu sosiaalisesti oikeudenmukaisesti. Tämän vuoksi asumistukea tulisi välittömästi laajentaa

em. ryhmiin, koska toisaalta juuri asumistuen on todettu kaikkein oikeudenmukaisimmin tukevan pienituloisia.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan asumistuki ulotettaisiin niihin tuen tarpeessa oleviin, jotka asuvat itsenäisessä asunnossa eivätkä voi muutoin saada tukea asumiskustannuksiin, ja edelleen että yleisen asumistuen piiristä rajattaisiin edelleen ne yhden henkilön ruokakunnat, jotka voivat saada opiskelijoiden asumislisää tai eläkkeensaajien asumistukea. Kuitenkin itse lakitekstiin tehty rajausta on esim. opiskelijoiden kohdalla jyrkempi, koska jo opintotukilain mukaisessa oppilaitoksessa opiskelu rajaa opiskelijan pois yleisen asumistuen piiristä. Näin ne opiskelijat, jotka on rajattu opintotukilain mukaisen asumislisän ulkopuolelle, jäävät myös yleisen asumistuen ulkopuolelle, huolimatta siitä, että he muuten täyttävät kaikki tämän tuen saamisen ehdot. Tätä ei voi pitää perusteltuna ja siksi heidät kuin myös tuen ulkopuolelle rajatut opiskelija-avioparit tulisi saattaa tässä vaiheessa tämän lain piiriin.

Lakialoitteessa n:o 132 esitettyjen perustelujen mukaisesti ehdotan,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

asumistukilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 4 päivänä kesäkuuta 1975 annetun asumistukilain (408/75) 3 §:n 1 momentin 2 kohta sellaisena kuin se on 27 päivänä toukokuuta 1976 annetussa laissa (421/76),

muutetaan lain 1 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 17 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa laissa (484/77), 2 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 27 päivänä toukokuuta 1976 annetussa laissa (421/76) ja osittain muutettuna 17 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa laissa (484/77) sekä 6 §:n 2 momentti, 10 §:n 1 momentti ja 15 §:n 2 momentin 2 kohta sellaisina kuin ne ovat 19 päivänä joulukuuta 1980 annetussa laissa (866/80), sekä

lisätään lakiin siitä 17 päivänä kesäkuuta 1977 annetulla lailla (484/77) kumotun 4 momentin tilalle uusi 4 momentti (poist.) seuraavasti:

1 §

Asumismenojen alentamiseksi voidaan myöntää pää- tai alivuokralaisina vuokra-asunnossa asuville taikka omassa asunnossa asuville asumistukea valtion varoista siten kuin tässä laissa säädetään.

Asumistukea voidaan myöntää perheille sekä myös sille, joka ei asu 2 §:n mukaisesti yhteistaloudessa. Mitä lain 2 ja 3 luvussa on säädetty perheestä, koskee soveltuvin osin tässä momentissa tarkoitettua muussa kuin yhteistaloudessa asuvaa.

1 a §
(Poist.)

2 §
Tässä laissa tarkoitetuksi perheeksi katsotaan:

1) yhteistaloudessa asuvat henkilöt, joihin kuuluu vähintään yksi asunnonhaltijan tai hänen kanssaan muutoin kuin tilapäisesti asuvan henkilön huollettavana oleva alle kahdeksantoistavuotias oma, otto- tai kasvattilapsi, taikka sitä vanhempiakin lapsi, joka jatkaa koulunkäyntiään tai opintoja taikka joka on pysyvästi työkyvytön, tai jolla ei ole varusmiespalveluksen, työttömyyden tai muun sellaisen syyn vuoksi pysyviä ansiotuloja;

2) yhteistaloudessa asuvat lapsettomat avio-
puolisot; sekä

3) henkilöt, jotka avioliittoa solmimatta jatkuvasti elävät yhteistaloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa.

3 ja 6 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

10 §

Jos perheeseen kuuluvien henkilöiden tulot asetuksella säädettäviä verovapaita tuloja lukuunottamatta ovat alentuneet vähintään kolmen kuukauden aikana niin, etteivät ne vastaa heille määrättyjen veroäyrien edellyttämiä tuloja, asumistuki tulee hakemuksesta myöntää alentuneita tuloja vastaavasti. Asumistuki tarkistetaan tämän momentin nojalla olosuhteissa tapahtunutta muutosta seuraavan kuukauden alusta.

15 §

Asumistuki tulee lakkauttaa ennen 1 momentissa tarkoitetun tarkistuksen suorittamista:

- (2 kohta kuten valiokunnan mietinnössä.)
(3 kohta poist.)

Voimaantulosäännös
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1981

Marjatta Stenius-Kaukonen

